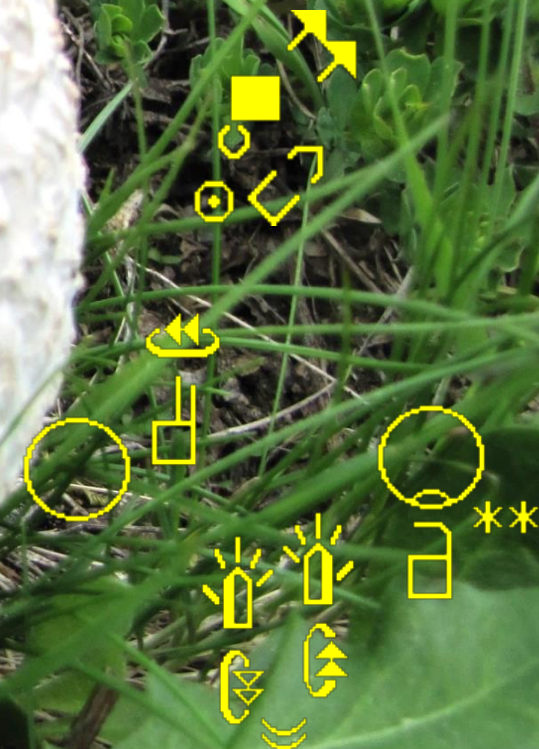

ZNAKOPIS

A landscape photograph showing a meadow filled with numerous small white flowers, likely cowslips, in the foreground. A single, dark, weathered wooden post stands upright in the center-left of the meadow. The background is dominated by a dense forest of tall evergreen trees, possibly spruce or fir, under a bright, slightly overcast sky. The overall scene is lush and green, suggesting a spring or early summer setting.

ZAPISOVANJE
SLOVENSKEGA
ZNAKOVNEGA

**SISTEMI
ZA ZAPISOVANJE
GOVORNIH JEZIKOV**

1. ABECEDA

LATINICA

- slovenščina, češčina, nemščina, angleščina, italijanščina, ...

ЋИРИЛИЦА

- cirilica: srbščina, ruščina, ukrajinščina, mongolščina, ...

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΛΦΑΒΗΤΟ

- grški alfabet: grščina

- ქართული დამწერლობა
gruzijaska abeceda: gruzijščina

ՀԱՅՈՑ ԳՐԵՐ

- armenska abeceda: armenščina

BRAJEVA ABECEDA

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
⠠	⠡	⠢	⠣	⠤	⠥	⠦	⠧	⠨	⠪
K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T
⠠	⠡	⠢	⠣	⠤	⠥	⠦	⠧	⠨	⠪
U	V	X	Y	Z	and	for	of	the	with
⠠	⠡	⠢	⠣	⠤	⠥	⠦	⠧	⠨	⠪
ch	gh	sh	th	wh	ed	er	ou	ow	W
⠠	⠡	⠢	⠣	⠤	⠥	⠦	⠧	⠨	⠪

**Trodimenzijski črkovni sistem
za zapisovanje besedil
v brajici.**

2. SOGLASNIŠKA ABECEDA

أبجدية عربية

arabska pisava: **arabski jeziki**

אלפבית ערבי

hebrejska pisava: **hebrejščina**

3. SILABIČNI ALI ZLOGOVNI SISTEM

বাংলা হ্রফ

bengalščina: Bangladeš

ኢትዮጵያ

etiopščina: Etiopija

ປະຊາຊົນລາວ

laoščina: Laos

ᐃᐃᐅᐅᐅᐅ ᐅᐅᐅᐅ

inuktitut: jezik Inuitov v Kanadi

平仮名

hiragana:japonski zlogovni sistem

4. LOGOGRAM

漢字

hanzi sistem: kitajščina

Pismenke pomenijo besedo ali njen del.

**KAKO JE Z ZAPISOVANJEM
ZNAKOVNIH JEZIKOV?**

**JE SPLOH MOGOČE ZAPISOVATI
ZNAKOVNE JEZIKE?**

DA!

**TUDI ZNAKOVNE JEZIKE
LAHKO ZAPISUJEMO.**

ČUDOVITO!

**SISTEMI
ZA ZAPISOVANJE
ZNAKOVNIH JEZIKOV**

kronološki razvoj

1. STOKOEV ZAPIS

izumitelj: WILLIAM STOKOE (1960)

$$\begin{array}{l} G^{\perp} \quad B_{\Lambda}^{\dagger} B_{\Lambda} \dot{v} \quad D \dot{A}^{\otimes X} \quad \underline{B}_D \quad B_D^{\perp} \\ \square \sqrt{C^{\dagger}} \sqrt{C} v^{\cdot} \quad X_1 X_1 \dot{a} \quad B_T \quad V_D v^{\cdot} \end{array}$$

Angleško besedilo v Stokoevem zapisu.

2. ZNAKOPIS/GIBOPIS

(angl. SignWriting)

Izumiteljica: VALERIE SUTTON (1974)

SignWriting

pomen kretnje v ASL

ZNAKOPIS/GIBOPIS

pomen kretnje v SZJ

3. HAMBURŠKI ZAPIS

Izumitelj: HAMBURŠKA UNIVERZA (1985)

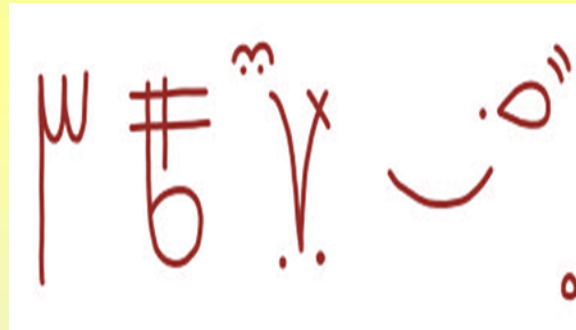
• $\text{O}|\text{r}0 \cdot \overset{\rightarrow}{\zeta} \cdot \text{O} \text{ [1] } , \text{O} \langle 0 \text{ [5] } \neq \text{ [1] } \times \text{O} \text{ [0] } \# ,$

$[\text{O} \Delta 0 \text{ [0] } \neq \text{O} |\text{r}0 \text{ [1] }] \rightarrow \wedge$

Nemško besedilo v hamburškem zapisu.

4. Si5S ZAPIS

Izumitelj: ROBERT ARNOLD (2003)

Angleško besedilo v Si5S zapisu.

ZNAKOPIS/GIBOPIS

(angl. SignWriting)

Valerie Sutton (1951)

-v mladosti plesalka baleta,

-**leta 1972:** Valerie Sutton razvije sistem **DanceWriting**,

-**Lars von der Lieth:** raziskovalec znakovnega jezika v Kopenhagnu (Danska), da pobudo, da bi sistem DanceWriting lahko bil primeren za zapisovanje kretenj v znakovnih jezikih,

-**leta 1974:** Valerie Sutton razvije še sistem **SignWriting**.

Angleški priročnik s španskimi kretnjami

A Cross-Linguistic Guide to SignWriting

a phonetical approach

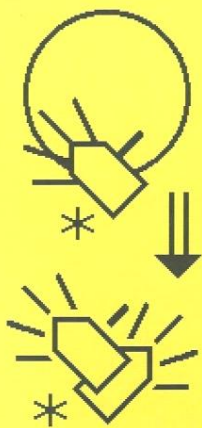

Stephen Parkhurst
Diana Parkhurst

Slovenski priročnik s španskimi in slovenskimi kretnjami

*Lingvistični vodnik po
znakopisu/gibopisu*

fonetični pristop

Stephen Parkhurst
Dianne Parkhurst

- **Izdala:**
  - Pastoralna gluhih in naglušnih Slovenije (PGNS),
- **Prevod in priredba znakov v SZJ:**
  - Edi Strouhal,
- **Jezikovni pregled:**
  - Slavica in Janko Jarc,
- **Založba:**
  - Salve d.o.o. Ljubljana,
- **Ljubljana 2014.**

ZAPISOVANJE

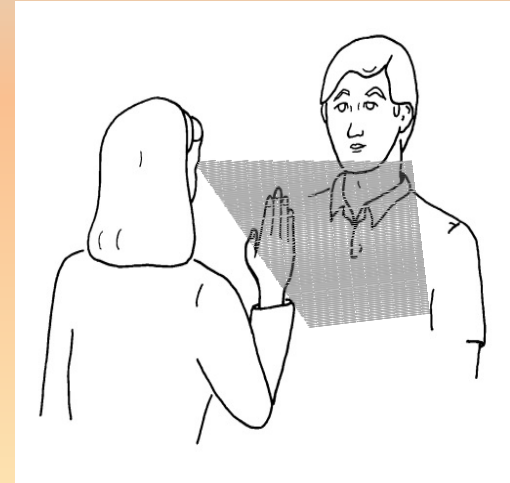
**ZNAKOVNEGA JEZIKA
V ZNAKOPISU**

DVA VIDIKA OPAZOVANJA

Opazovalčev vidik

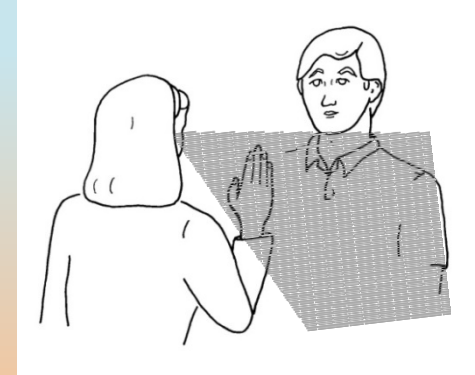

Kretalčev vidik

OSNOVNO PRAVILO!

Znake zapisujemo s stališča kretalca:

in ne s stališča opazovalca:

Isto pravilo upoštevamo tudi v primeru,
kadar zapisujemo kretnjo drugega!

KAJ V ZNAKOPISU ZAPISUJEMO ?

Zapisujemo:

- držo ter usmeritev rok,
- držo glave in obrazno mimiko,
- držo trupa,
- gibe,
- dinamiko gibov,
- Položaj gibalnih aparatov,
- Ločila, ki nimajo enakega pomena kot v govornih jezikih.

KAKO ZAPISUJEMO KRETNJE?

- Kretnje zapisujemo z **ZNAKI**.

V vednost: znak je v znakopisu kretnja za nek pojem ali izraz v pisni obliki!

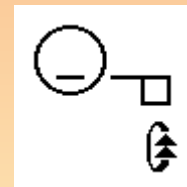
znaki:

Grčija,

gostilna,

govor, ...

- Znake zapisujemo s **SIMBOLI** (deli znaka).

OBLIKOVANJE ZNAKOV

Terminologija: ZNAK = ZAPISANA KRETNJA; KRETNJA=BESEDA/FRAZA

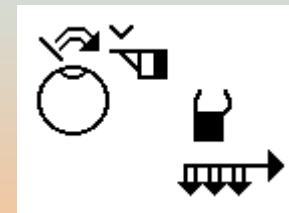
-ZNAKI:

TI

MAVRICA

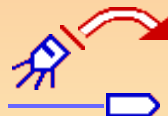

LJUDJE

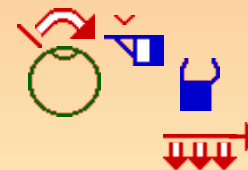
-ZNAKI RAZČLENJENI NA SIMBOLE:

(2 simbola)

(4 simboli)

(7 simbolov)

Znaki so v znakopisu sestavljeni iz enega ali več simbolov!

SIMBOLNE KATEGORIJE (7)

<p>1. KATEGORIJA</p> <p>ROKE</p> 	<p>2. KATEGORIJA</p> <p>GIBI</p> 	<p>3. KATEGORIJA</p> <p>DINAMIKA</p>
<p>4. KATEGORIJA</p> <p>GLAVA</p> 	<p>5. KATEGORIJA</p> <p>TRUP</p> 	<p>6. KATEGORIJA</p> <p>POLOŽAJ</p>
<p>7. KATEGORIJA</p> <p>LOČILA</p> 		

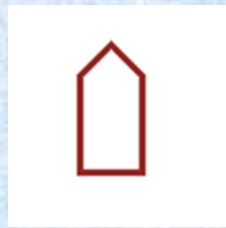
SIMBOLNE SKUPINE (30)

1.		11.		21.	
2.		12.		22.	
3.		13.		23.	
4.		14.		24.	
5.		15.		25.	
6.		16.		26.	
7.		17.		27.	
8.		18.		28.	
9.		19.		29.	
10.		20.		30.	

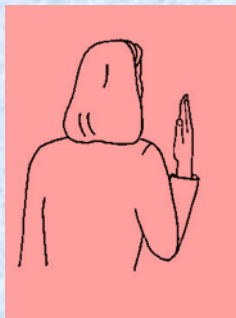
SIMBOLI ZA ROKO

razprta dlan- kretalčev zorni kot

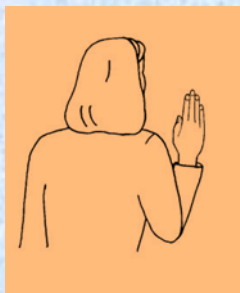
Roka navpično

DLAN

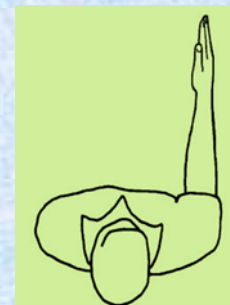
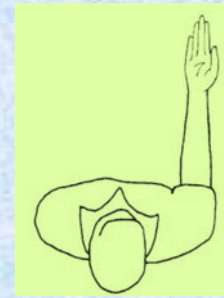

**PALČNA
STRAN ROKE**

HRBET ROKE

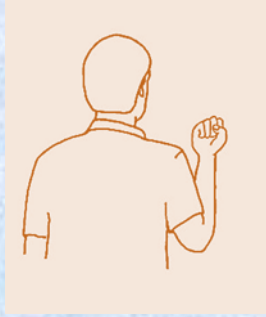
Roka vodoravno

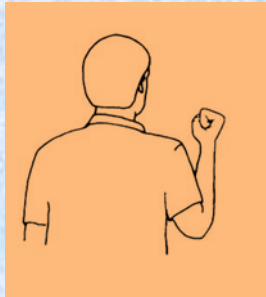
SIMBOLI ZA ROKO

pest – kretalčev zorni kot

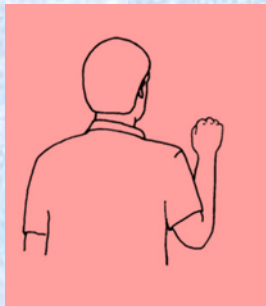
Roka navpično

DLAN

**PALČNA
STRAN ROKE**

HRBET ROKE

Roka vodoravno

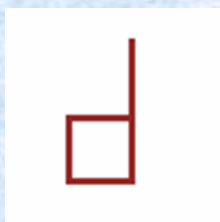

SIMBOLIZA ROKO

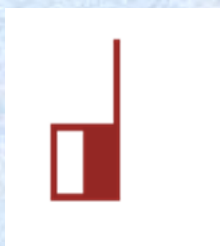
kazalec – kretalčev zorni kot

Roka navpično

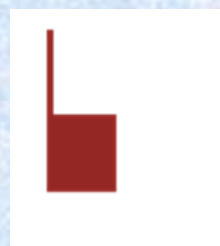
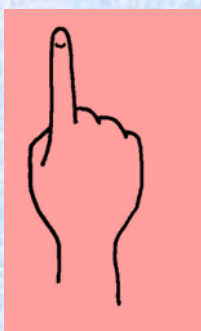
Roka vodoravno

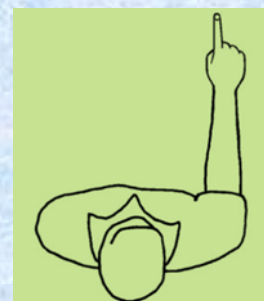
DLAN

**PALČNA
STRAN ROKE**

HRBET ROKE

ZNAČILNOSTI ZNAKOPISA

1. univerzalnost,
2. zapisovanje kretnje s črkami – črkovanje,
3. zapisovanje kretnje z znaki,
4. navpično ali vodoravno zapisovanje stavkov,
5. umestitev simbolov v znaku/stavku.

1. UNIVERZALNOST

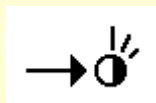
V znakovnem zapisu lahko zapisujemo katerikoli znakovni jezik!

Primeri:

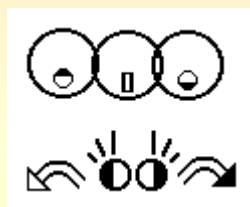
slovensko   **češko**   **nemško**   **angleško**   **norveško**   **špansko**

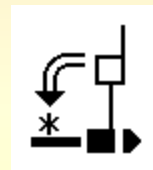
dan

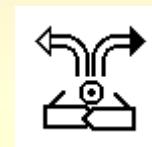
den

der Tag

day

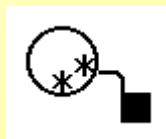
dag

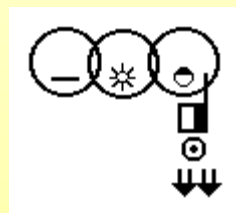
día

mati

matka

die mutter

mother

mor

madre

2. ZAPISOVANJE KRETNJ S ČRKAMI - ČRKOVANJE

ENOROČNA ABECEDA

A		N	
B		O	
C		P	
Č		R	
D		S	
E		Š	
F		T	
G		U	
H		V	
I		Z	
J		Ž	
K		X	
L		Y	
M		W	

Črkujemo:

- izraze, ki nimajo lastne kretnje;
- imena oseb,
- Imena mest, krajev, ...

Primeri:

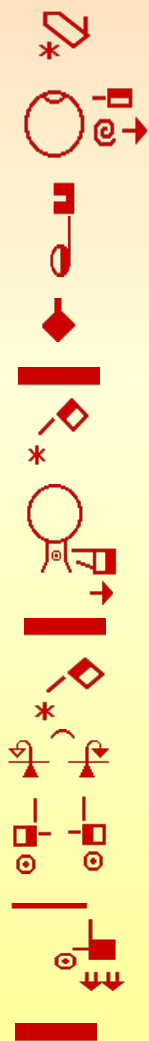
ploskev - ploskev,

ljudmila – Ljudmila,

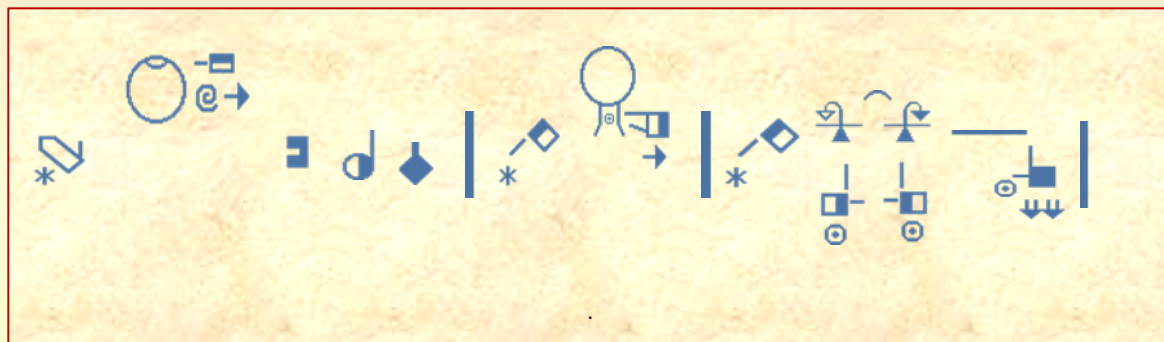
ljutomer – Ljutomer,...

3. NAVPIČNO ALI VODORAVNO ZAPISOVANJE STAVKOV

navpični zapis

vodoravni zapis

Prevod: Moj ime Edi. Jaz duhovnik. Jaz živeti Ljubljana.

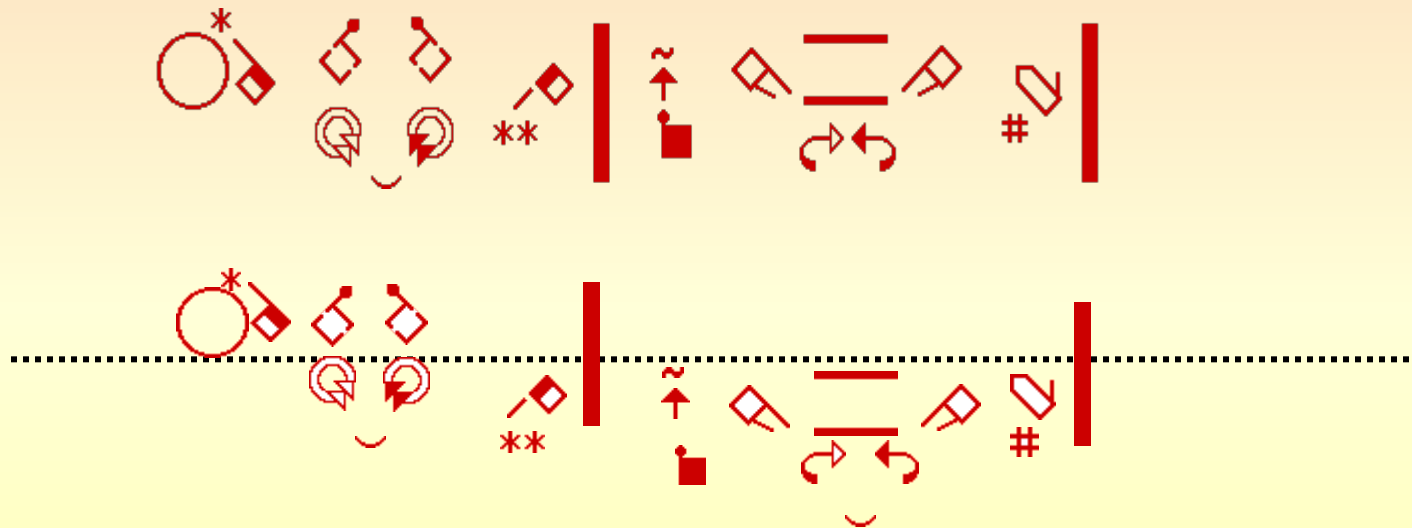
Smiselni/opisni prevod: Moje ime je Edi. Sem duhovnik. Živim v Ljubljani.

ZA BRANJE ZNAKOV JE BOLJ PREGLEDNO NAVPIČNO ZAPISOVANJE!

4. UMESTITEV SIMBOLOV V ZNAKU/STAVKU

prvi stavek

drugi stavek

Prevod kretenj: Glava boleti mene.

Smiselni prevod: Boli me glava.

Prevod kretenj: To pas moj!

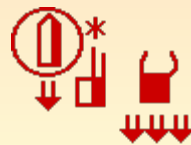
Smiselni prevod: Pas je moj!

SMER BRANJA ZNAKOV

Branje znakov, ki jih kretamo z eno roko:

1. z leve proti desni -

(naglušni)

2. od zgoraj navzdol -

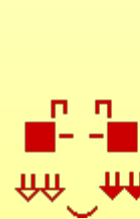
(ogled)

3. v smeri, ki jo nakazuje puščica -

(prednost)

4. Znak razdelimo na dva dela -

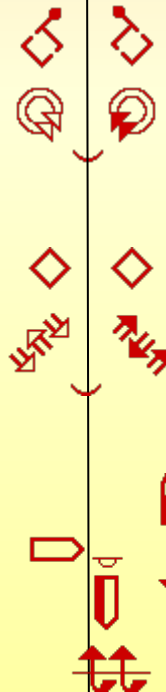
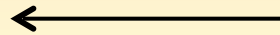

(babica)

Branje znaka, ki ga kretamo z obema rokama

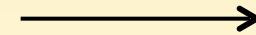
KRETNJA Z LEVO ROKO

znake prebiramo
z desne proti levi

KRETNJA Z DESNO ROKO

znake prebiramo
z leve proti desni

- bolečina

- avto

- begunec

PREDNOSTI ZNAKOPISA/GIBOPISA

Zapisovanjem znakovnega jezika lahko:

1. pospešimo izobraževalni proces pri gluhih in močno naglušnih oseb,
2. pripomoremo k bolj kakovostnemu oblikovanju samopodobe gluhih in močno naglušnih oseb,
3. ustvarjamo razne literarne zvrsti v SZJ: poezijo, prozo, eseje ...
4. pripomoremo, da gluhi lažje sistemsko spoznavajo svoj materni jezik,
5. pripomoremo, da se gluhi lažje učijo slovnico govorne slovenščine,
6. pripomoremo, da se gluhi lažje učijo tako tuje govorne kot tuje znakovne jezike,
7. pospešimo razvoj SZJ,
8. učinkoviteje razvijamo jezikoslovje SZJ,
9. pripomoremo k bolj učinkoviti standardizaciji SZJ, ...

Avtor: Edi Strouhal

Marec 2014

**Pastorala gluhih in naglušnih Slovenije
(PGNS)**